

Асоціація
УМДПЛ
UMDPL
Association

Асоціація українських моніторів дотримання прав людини
в діяльності правоохоронних органів

Association of Ukrainian Human Rights Monitors
on Law Enforcement

*харківська
правозахисна
група*

*kharkiv
human rights
protection group*

Тебе звинувачують у вчиненні злочину

ЦЕ ВИДАННЯ ЗДІЙСНЕНО ЗА ФІНАНСОВОЇ
SPONSORED BY THE INTERNATIONAL
ТА ЕКСПЕРТНОЇ ПІДТРИМКИ
RENAISSANCE FOUNDATION
МІЖНАРОДНОГО ФОНДУ "ВІПРОДЖЕННЯ"

Звинувачення та затримання людини за вчинення злочину — справа серйозна. Міліціонери вважають тебе злочинцем і мають намір отримати цьому підтвердження, а тому будуть діяти стосовно тебе максимально жорстко. Одразу після затримання з особою працюють кілька співробітників міліції, які мають відповідну підготовку, досвід роботи і вміло використовують те, що людина налякана, перебуває в незвичній для себе обстановці й зовсім не знає, як себе поводити і як реагувати на висунені правоохоронцями звинувачення.

У такій ситуації треба пам'ятати: ти не зобов'язаний доводити свою невинуватість, а навпаки — міліція повинна доказати твою провину. Тому необхідно заспокоїтись і поводити себе врівноважено, більше слухати, ніж розповідати, і обмірковувати кожне своє слово та дію. Це складно, але, можливо, допоможуть тобі такі поради:

- **ні в якому разі не чини опору і не намагайся втекти** — для затримання злочинця міліціонер має право застосувати вогнепальну зброю. Якщо він уже тримає в руках пістолет, беззаперечно виконуй усі вимоги і не роби спроби наблизитись, бо згідно з законодавством оголена правоохоронцем зброя є попередженням про можливість її застосування;
- **вимагай чітко пояснити причину твого затримання**. Затримання проводиться лише за наявності відповідних підстав:
  - а) коли особу застали при вчиненні злочину або безпосередньо після його вчинення;
  - б) коли очевидці, в тому числі потерпілий, прямо вкажуть на особу, яка вчинила злочин;
  - в) коли на підозрюваному або на його одязі, при ньому або в його житлі буде виявлено явні сліди злочину;
- при затриманні за підозрою у вчиненні злочину на тебе обов'язково повинні скласти протокол про затримання.

Не поспішай одразу його підписувати (як і будь-який документ у міліції), а уважно вивчи зміст протоколу;

- **власноруч запиши в протокол аргументи** щодо своєї невинуватості та скарги на порушення закону з боку правоохоронців при твоєму затриманні. Після написання пояснення зроби неможливим дописки під ним іншого тексту — перекресли навхрест незаповнені рядки протоколу;
- ти маєш право **взагалі відмовитись підписувати протокол** або інші складені міліціонером документи. Взагалі не надавай жодних пояснень стосовно себе, якщо вважаєш, що такі пояснення можуть тобі зашкодити;
- **вимагай присутності адвоката** з початку оформлення протоколу. При цьому відмовляйся від послуг призначеного адвоката й вимагай від міліції дочекатись саме твого захисника. Якщо тебе безпідставно звинувачують у вчиненні тяжкого злочину, — взагалі жодного підпису та слова по справі без адвоката, оскільки сказане може бути використано проти тебе, і досить часто звинувачення ґрунтується виключно на показах першого допиту. Проте не варто і демонстративно мовчати, вдаючи з себе «партизана-героя», намагайся розмовляти на загальні теми, наголошуй на абсурдності самого припущення про можливість скоєння тобою злочину, закликай до совісті міліціонерів, нагадай, що в них також є діти, і періодично повторюй фразу: «Прошу дати мені можливість зателефонувати моєму адвокату, мені необхідний юридичний захист фахівця, я маю право відмовитися давати свідчення без адвоката»;
- твоє затримання за підозрою у вчиненні злочину **не може тривати більше 72 годин**, тому особливу увагу зверни на те, щоб у протоколі були вірно вказані дата та час твого затримання. Не підписуй протокол з незапов-

неними графами, не проставленими підписами, датою, часом та іншими обов'язковими реквізитами;

- **вимагай вручення тобі копії складеного протоколу** про затримання, до якого повинен додаватись письмовий перелік прав затриманого, бо для твого адвоката це дуже важливий документ;
- якщо при затриманні до тебе незаконно застосували фізичну силу, — жалійся на стан здоров'я, **вимагай викликати до райвідділу бригаду «швидкої допомоги»**. Медичний працівник — це додатковий свідок незаконних дій правоохоронців і, крім надання тобі медичної допомоги, має офіційно зафіксувати завдані міліціонерами тілесні ушкодження і твої пояснення, яким чином вони були отримані;
- вимагай, щоб співробітники міліції **невідкладно повідомили про затримання твоїх родичів і зробили це у твоїй присутності**. Не вір запевненням: «Ми вже батькові передзвонили, сказав, що завтра прийде», — перебування близьких у райвідділі є запорукою коректного ставлення до тебе;
- ти невинуватий, **а тому не піддавайся на міліцейські провокації** — умовляння чи залякування, гру у «злого» та «доброго» слідчого, запевнення: «Твій товариш уже все про вас розповів». Не пиши явку з повинною, піддавшись на обіцянку правоохоронців одразу тебе звільнити, — міліціонери передусім зацікавлені в розкритті злочину, а не у твоєму звільненні;
- не провокуй міліціонерів і не давай приводу почати тебе активно, так би мовити, «колоти». До цього можуть призвести як непотрібна бравада: «Я друзів не здаю» або вживання кримінального сленгу, так і підозріло невпевнена поведінка (а може, щось дійсно приховує). Не будь ані героєм, ані заляканою жертвою — залишайся собою.